

2/2017. sz. Ügyvezetői Utasítás

teendők a bántalmazott, illetve lelki traumát elszenvedett vasutas munkavállalók számára történő pszichés segítségnyújtás során

Az utóbbi hónapokban megszorodtak a vonatokon dolgozó jegyvizsgálók bántalmazásai. A Vasútegészségügyi NK Kft. – mint egészségügyi ellátásra szerződött partner - az alább ismertetett programot ajánlja fel a pszichés bántalmazást, lelki traumát elszenvedett munkavállalóknak.

I. BEVEZETÉS

A dolgozókat érő inzultus lehet testi és lelki, ill. az esetek egy részében csak lelki.

- A testi bántalmazásnak látható következményei vannak, ilyenkor a lehető leggyorsabban látelleletet kell vetetni. Erre lehetőséget biztosít a családorvos, ügyeletes családorvos, foglalkozás-egészségügyi szakorvos, szükség esetén a kórházi orvos. A 284/1997. (XII.28.) Korm. rendelet szerint a látellelet kiadása 3.500.-Ft-ba kerül.
- A lelki bántalmazás, a testi bántalmazás esetén szinte mindig előfordul, de lehet önálló is. Itt a látellelet felvétele nem olyan egyszerű, nem olyan könnyen objektívizálható. Ezen esetekben az exploráció során a pszichiáter szakorvos tárja fel az érintett lelki sérüléseket. Ehhez viszont szükséges az bántalmazott együttműködése. Az hogy mennyire viseli meg a beteget az elszenvedett stressz, az függ, az adott élethelyzetétől, a pillanatnyi lelki állapotától, a személyiségétől. A pszichiáter akkor tud segíteni, ha az érintett elfogadja a segítséget és együttműködik az orvossal. A Vasútegészségügyi NK Kft. minden Egészségügyi Központjában dolgoznak szakképzett pszichiáterek, többen pszichoterapeuta képesítéssel is rendelkeznek.

II. A LELKI BÁNTALMAZÁS PATHOFIZIOLÓGIÁJA

II.1. Milyen lefolyása lehet egy lelki bántalmazásnak?

Az érintettek egy része, külső segítség nélkül is túllép a törtéteken, sokuknak elég egy baráti beszélgetés. Egy másik csoportnak viszont a szakember segítségére lehet szüksége, ezért fontos, hogy tisztában legyenek a dolgozók azzal hova fordulhatnak segítségért.

II.2. Milyen pszichiátriai eltérést, betegséget okozhat a lelki bántalmazás?

Akut stressz reakció F43.0

Egy vagy több életesemény oki befolyással bír a szindróma kialakulására. Hirtelen beáll, terhelő esemény váltja ki, melyre a személy intenzív félelemmel, tehetetlenséggel, vagy rémülettel reagál. Átmeneti zavar, mely olyan egyéneknél alakul ki, akiknek nincs más mentális zavaruk. Az észlelés, az emlékezet, a motorikus funkciók meggyengülhetnek.

bbur

Gyakran testi kísérő jelenségekkel jár együtt. A stresszt okozó eseményt követően egy-két percen belül jelentkeznek és csak két-három nap múlva szűnnek meg (gyakran órák múlva). Ez az átmeneti állapot az esetek nagy részében rövid időn belül lezajlik, az egyén pszichésen reintegrálódik, racionálisan funkcionál, azaz visszaáll a homeosztázis.

Az akut stressz szindróma a traumát okozó esemény után közvetlenül (max. 4 héten belül) jelentkezik és 4 hét alatt lezajlik. Amennyiben a tünetek négy hét után is fennállnak, akkor poszttraumás stressz szindróma a diagnózis.

Poszttraumás stressz szindróma (PTSD) BNO-10 F:43.1

A poszttraumás stressz szindróma néha csak hetekkel-hónapokkal a traumás esemény után alakul ki. PTSD-t csak a pszichotrauma elszívódése után egy hónappal lehet diagnosztizálni. Kezelést igénylő betegség, egy késői válasz egy veszélyeztető helyzetre. Lehetséges hajlamosító tényezők: személyiség jegyek, korábbi neurotikus zavarok.

Tünetei:

- Az esemény ismételt megélése. A belső képek igen élénken jönnek elő és ugyanazokat az érzelmeket váltják ki. Az érintettek kiszolgáltatottnak érzik magukat. A jelenetek visszapergetése pillanataiban nem tudják kontrollálni gondolkodásukat és érzelmeiket, pánikszerű állapotok.
- Azon szituációk kerülése, amelyek a traumára emlékeztetik őket. Amnézia, érdeklődésvesztés, érzelmi eltompulás léphet fel.
- Fokozott izgalmi szint (hyperarousal) amelyet fokozott ijedősség, túlságos éberség kísér. A figyelem elsősorban azon veszély jeleire irányul, melyet az elszívódett trauma során már megtapasztalt. Következmenyes tünetek még az alvászavar, koncentrációs problémák, ingerlékenység.

II.3. Terápiás célok

- az érintett ne egyedül /magára utalva/ dolgozza fel az átélt eseményt,
- a lelki állapot gyors rendezése,
- a szövődmények /poszttraumás stressz betegség/ megelőzése
- eredeti munkakörbe történő lehető legkorábbi, lelkileg egészséges állapotban történő visszatérés biztosítása,
- a balesetből eredő táppénzes napok számának csökkentése.

III. A TERÁPIÁS PROGRAM MENETE

III.1. A szolgáltatások igénybevétele

A munkáltatónak ismernie kell a lehetőségeket és erről fel is kell világosítania a dolgozót. A bántalmazást átélt dolgozóval, az arra jogosult vasúti felettese, vagy az ügy vizsgálója ismerteti hova fordulhat lelki segítségnyújtás miatt. A dolgozónak járóbeteg szakellátási divízióinkban, azok recepcióin kell jelentkezniük, időpontot kell kérniük.

Elérhetőségek:

Cím				Telefonszám
1062	Budapest	Podmaniczky utca	109.	+36 1 881-0104
4025	Debrecen	Erzsébet utca	11-13.	+36 52 316-502
3527	Miskolc	Bajcsy-Zs. út	45.	+36 46 505-023
7623	Pécs	Szabadság utca	30.	+36 72 512-110
6726	Szeged	Csanádi utca	34/a.	+36 62 548-057
9700	Szombathely	Garai út	5.	+36 94 506-626

További információk a honlapunkon: www.vasuteu.hu

- Bejelentkezéskor a bántalmazást elszenvedettnek jelezniük kell, hogy vasutas munkavállalók és bántalmazáson estek át, és azonnali időpontot kell kapniuk. A recepció munkatársai - a lehetséges legrövidebb időn belül, mindenképpen 2 munkanapon belül - időpontot adnak az ott dolgozó pszichiáterhez. A pszichiátriai ellátáshoz nincs szükség beutalóra, az érintett maga is kérheti vizsgálatát. Amennyiben az időpontot 2 napon belülre nem sikerül megadni, akkor az orvosigazgatót és a munka/klinikai pszichológust is értesíteni kell, mihamarabb kerüljön ellátásra a bántalmazott, igénybe véve a pszichológus kollégákat is.
- A pszichiáter kolléga a szakma szabályainak megfelelően ellátja a munkavállalót. Megvizsgálja, explorálja, szükség esetén tesztek végeztet. Felállítja a diagnózist, javasolja a szükséges terápiát. Ez lehet pszichoterápia, vagy átmeneti gyógyszeres segítség, vagy a kettő kombinációja. Szükség esetén táppénzes javaslattal élhet. A tünetek rendeződése után, gyógyultan engedheti vissza a dolgozót a munkába. Az időben elkezdett terápiával megelőzhető a poszttraumás stressz szindróma.

III.2. Teendők az ellátók részére:

- Az ellátott esetek tényét a pszichiátria jelzi a munkapszichológia részére, hiszen a pályaaalkalmassági vizsgálat során keletkezett adatok segíthetik a terápiás munkát, kölcsönösen a munkapszichológia rendelés számára adott esetben fontos lehet egy korábbi trauma ismerete.
- Tisztázni szükséges (munkáltató/Veü), hogy milyen szempontok szerint kell felmenteni ideiglenesen a munkavégzés alól az érintett munkavállalókat (ld. fent, hipervigilancia!). Az Mvt. 64.§-nak tavalyi módosításával a foglalkozás-egészségügyi szolgálat is jelzést kap a munkabalesetről. A tv. 87.§1/A pontja megfogalmazza a baleset lényegét, s a munkabaleset voltaképp olyan táppénzes esetet jelent, mikor 100%-os az ellátás.

Jelen utasítás a kiadás napján lép hatályba.

Budapest, 2017. február 7.

Dr. Pásztélyi Zsolt
ügyvezető